

[Indenrigsministeren.]

for patienten til at oplyse, af hvem han kan være blevet smittet.

Det anses for hensigtsmæssigt, at bekæmpelsen af kønssygdomme, som hidtil varetages af særlig udvalgte offentligt ansatte praktiserende læger, „visiterende læger“, der får en særlig smitteopsporingspligt, eventuelt forbundet med, at de får hjælpepersonale til løsning af denne opgave. I større byer bør der findes særlige klinikker, som både hvad angår den lægelige bistand og hjælpepersonalet er særlig udrustet til at tage sig af smitteopsporingen. Bl. a. af hensyn til de tilfælde, hvor patienten f. eks. af diskretionshensyn ønsker at gå til en anden læge end sin almindelige læge, er der ved lovforslaget opretholdt den ordning, at behandling og undersøgelser for kønssygdom hos de særlige læger, lægeinstitutioner og klinikker er vederlagsfri uanset patientens indtægts- og bopælsforhold.

Forslaget til lov om embedslæger får den konsekvens, at de behandlingsmæssige funktioner i forbindelse med bekæmpelsen af kønssygdomme ikke som hidtil kan baseres på embedslægerne. Dels vil embedslægernes opgaver i fremtiden komme til at ligge på et andet plan end det behandlingsmæssige, dels vil embedslægeinstitutionerne geografisk ikke komme til at ligge tilstrækkelig tæt til at kunne tilgodese ønsket om at skaffe befolkningen let adgang til gratis behandling.

Bl. a. som følge af, at udgifterne ved den vederlagsfri bekæmpelse af kønssygdomme siden byrdefordelingsreformen i 1969 er overdraget til amtskommunerne, er det fundet hensigtsmæssigt at overlade planlægningen af organisationen af bekæmpelsen af kønssygdomme til disse kommuner.

Til slut skal jeg gøre opmærksom på, at der i lovforslaget er medtaget særlige regler om befordringsgodtgørelse, som skal sikre patienterne samme rettigheder, som efter sygesikringsloven tilkommer personer, der søger læge eller speciallæge.

Idet jeg i øvrigt tillader mig at henvise til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget, skal jeg anbefale forslaget til det høje tings velvillige behandling.

Endelig skal jeg tillade mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om ændring af lov om beskatning til kommunerne af faste*

ejendomme. (Bortfald af lempelse af amtskommunal grundskyld m.v.).

I medfør af den kommunale ejendoms-kattelov er der hidtil blevet ydet landbrugsejendomme, gartnerier, planteskoler og frugtplantager samt skove og plantager en konjunkturbestemt lempelse af den amtskommunale grundskyld.

Lempelsens størrelse er bestemt af landbrugets forrentningsprocent og har i de senere år, i hvilke lempelsen har været størst mulig, udgjort ca. 250 mill. kr. årlig, hvilket beløb er dækket af statskassen. Efter Danmarks tilslutning til De europæiske Fællesskaber mener regeringen, at grundlaget for denne tilskudsordning er bortfaldet, og den foreslås derfor ophævet fra og med skatteåret 1973-74.

Endvidere foreslås nogle ændringer af i det væsentlige teknisk og redaktionel karakter.

Idet jeg i øvrigt tillader mig at henvise til lovforslaget og de dertil knyttede bemærkninger, skal jeg anbefale forslaget til det høje tings velvillige behandling.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen): Jeg skal tillade mig for folketinget at fremsætte *forslag til lov om ændring af lov om teatervirksomhed.*

Den gældende teaterlov er fra 1970, og det blev i loven fastsat, at forslag til revision af loven fremsættes for folketinget senest i folketingsåret 1973-74.

Loven indeholdt i forhold til 1963-loven ubestridelige fremskridt for dansk teater, men det kan ikke nægtes, at den tid, der er gået siden lovens ikrafttræden, har været præget af økonomiske vanskeligheder for hele Danmarks teaterliv bortset fra de 3 landsdelsscener, som er økonomisk sikret ved underskudsdekning fra staten og de pågældende amtskommuner.

Ved den årlige fordeling af midlerne har det været nødvendigt at foretage kraftige nedskæringer i teatrenes budgetter. Dette har naturligvis medført ringere muligheder for teatrene. For nogle teatre har sæsonplanerne måttet indskrænkes, andre har måttet nedskære omkostningerne, herunder navnlig lønningerne, til et urimelig lavt niveau.

I en række tilfælde har der måttet udfoldes en helt ekstraordinær indsats enten for

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

at afværge, at teatre måtte lukke, eller for at skaffe midler til støtte til nogle få af de mange nye initiativer, der både inden for for de store og små teatres rækker har presset sig på.

Teaterrådet, der afgiver indstilling til ministeren om bl.a. fordelingen af de årlige bevillinger, har fundet, at de nuværende økonomiske rammer for teatervirksomheden er utilstrækkelige, og rådet har udarbejdet forslag til en ny teaterlov.

Til teatre for børn og unge, gruppeteater, eksperimenterende og opsøgende teatre samt andre teaterformer foreslår teaterrådet — når visse nærmere betingelser er opfyldt — at der ydes statstilskud med indtil 90 pct. af teatervirksomhedens godkendte udgifter.

Til andre teatervirksomheder, herunder kommunalt støttede teatervirksomheder, foreslås ydet et statstilskud på halvdelen af det regnskabsmæssige underskud ved teaterdriften, medens den anden halvdel skal sikres ved tilskud fra en eller flere kommuner.

Ifølge teaterrådets lovforslag vil udgifterne til dansk teater (inkl. det kgl. teater) stige fra ca. 110 mill. kr. til ca. 180 mill. kr., hvoraf ca. 40 mill. kr. skulle dækkes af kommuner og amtskommuner.

Ministeriet har ført forhandlinger med Kommunernes Landsforening, som ikke har ment at kunne gå ind for en lovmæssig forpligtelse til kommunale teaterstilskud.

Under hensyn hertil og til, at en så kraftig forøgelse af statsstøtten som foreslået af teaterrådet ikke i den øjeblikkelige økonomiske situation er realistisk, kan teaterrådets indstilling ikke gennemføres i sin fulde udstrækning.

Jeg er imidlertid enig med teaterrådet i, at der snarest bør gøres et fremstød til afhjælpning af nogle af vanskelighederne for teatrene, men i stedet for at forsøge at lappe over hele feltet har jeg i det nu forelagte lovforslag koncentreret mig om *støtten til teatre for børn og unge samt opsøgende teater og støtten til publikumsarbejdet*.

Lovforslagets afsnit om teater for børn

og unge bygger på en betænkning nr. 637 vedrørende børne- og ungdomsteater, som blev afgivet af et sagkyndigt udvalg i foråret 1972. Jeg kan i alt væsentligt tilslutte mig de synspunkter, der er anført i betænkningen. Hvis vi vil fjerne det miljøfremmede, som mange endnu føler over for teatret, er der intet bedre sted at begynde end med børnene. I forhold til teatret er det afgørende, at børn ikke blot ser andre udfolde sig, men selv inddrages i aktiviteterne. Det er almindeligt anerkendt, at den pædagogiske dramatik er med til at udvikle børnenes evne til at tænke, føle og forstå, og der er da også konstateret en stigende interesse i at inddrage børneteateret i det daglige arbejde i børnehaver, skoler, sociale institutioner m. v.

Resultatet heraf er, at børne- og ungdomsteatrene for tiden ikke har mulighed for at opfylde de behov, der er over hele landet.

Jeg finder derfor, at det nu er presserende at søge gennemført en forbedring af tilskudsmulighederne for børne- og ungdomsteatrene, sådan at disse får mulighed for at udbyde flere forestillinger, samtidig med at forestillingernes kvalitet bør søges højnet.

Samtidig har jeg på linie med teaterrådet udvidet den pågældende lovbestemmelse til også at omfatte det opsøgende teater, som har flere karakteristiske træk tilfælles med børne- og ungdomsteatret. Der ydes i dag af mange kommuner både direkte og indirekte støtte til børne- og ungdomsforestillinger og det opsøgende teater. I børneteaterbetænkningen henstilles til kommunerne, at der under bevillingerne til kulturelle formål afsættes så store rådighedssummer, at det bliver muligt for alle børn at komme i teatret, uden at sociale skel eller økonomiske forhold er til hinder herfor. Selv om tilskud til børne- og ungdomsteater og opsøgende teater ikke gøres obligatorisk for kommunerne, håber jeg, at kommunerne vil følge den øgede økonomiske støtte fra staten op ved at stille passende beløb til rådighed til køb af forestillingerne. Dette vil medvirke til at forbedre de forskellige teatres økonomi,

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

således at de får mulighed for at spille flere forestillinger pr. sæson end tidligere.

Medens børne- og ungdomsteatrene og de op søgende teatre kun i begrænset omfang har økonomiske fordele af abonnementsordninger, har den storkøbenhavnske abonnementsordning medvirket til en stabilisering af økonomien for de faste teatre i området.

Publikumsorganisationen Arte har allerede i abonnementsordningens første sæson (1971-72) haft et samlet abonnements salg på 4,65 mill. kr., og det har vist sig, at abonnements tilbuddene har trukket mange nye teatergængere til. En mindre undersøgelse har således vist, at 51 pct af abonnenterne ikke før jævnlgt har gået i teatret.

Ordnningen har virket til både publikums og teatrenes tilfredshed, og jeg har derfor forhandlet med Amtsrådsforeningen om muligheden for at skabe en landsomfattende abonnementsordning.

Amtsrådsforeningen har tilsluttet sig, at der for hele landet indføres et ensartet abonnements system, således at udgifterne til nedsættelse af billetpriserne og til administration deles lige mellem stat og amtskommuner.

Abonnementsordningerne administreres af publikumsorganisationer, som godkendes af amtsrådene. I de fleste tilfælde vil de bestående teaterforeninger, hvis virksomhed har været af afgørende betydning for teaterlivet i provinsen, opfylde de betingelser, der stilles.

Hvis teatrene skal kunne klare det stadig stigende omkostningsniveau, må det ske ved højere beløgningsprocent, idet det har vist sig umuligt at forhøje billetpriserne i takt med prisstigningerne. Allerede nugældende priser på 30-40 kr. pr. billet er for stor en belastning for mange, og jeg må derfor anse det for en god udvej, at man fremfor at søge de direkte tilskud øget vælger at hjælpe teatrene til at opnå et større publikumsbesøg og dermed forøgede indtægter.

Jeg er klar over, at tidspunktet er vanskeligt for forslaget, som øger statens udgiftsbyrde.

Imidlertid må de her fremlagte forslag anses for så væsentlige for dansk teaterliv, at de bør søges gennemført, og en betydelig del af udgifterne ved forslaget vil derfor blive

dækket mod besparelser andetsteds på kulturministeriets samlede budget.

Lovforslaget omfatter endvidere en væsentlig rekonstruktion af teaterrådet.

Det nuværende råd består af 30-35 medlemmer, hvoraf et forretningsudvalg på 7 medlemmer på det samlede råds vegne behandler sager af ikke principiel karakter.

Teaterrådet har selv følt, at rådet er for stort, og at arbejdet i nogen grad er blevet hæmmet af, at repræsentanterne for de faglige organisationer efter sagens natur har følt sig nødsaget til i særlig grad at varetage deres egen organisations interesser.

Teaterrådet foreslås nu omdannet til et rådgivende tremandsudvalg.

Ministeren udpeger rådets formand, medens de 2 øvrige medlemmer udpeges efter indstilling fra henholdsvis repræsentantskabet og statens musikråd. Medlemmerne vælges for en periode af 3 år, og de kan ikke umiddelbart genvælges. Vigtigt er det, at det i den nye lovbestemmelse fastsættes, at medlemmerne i funktionsperioden ikke må være tilknyttet noget teater eller beklæde teaterfaglige tillidsposter.

Til at følge teaterrådets virksomhed nedsættes et repræsentantskab, som jeg formoder vil få nogenlunde samme repræsentation og omfang som det nuværende teaterråd.

Det har selvfølgelig været af afgørende betydning for mig, at teaterrådet selv har peget på ønskeligheden af en rekonstruktion af rådet, og jeg tror, at den løsning, der nu lægges frem, på mange måder vil kunne forbedre arbejdsvilkårene for teaterrådet.

Med de forslag, det nu fremlagte lovforslag indeholder, mener jeg ikke, at alle problemer er løst for teatrene, men at der er sket så væsentlige fremskridt, at det vil være rimeligt at fastsætte, at næste ordinære revision af loven skal ske, ikke i 1973-74, men senest i folketingsåret 1975-76.

Der er i det nu fremlagte lovforslag 2 væsentlige ting, som ikke er medtaget, nemlig en inkorporering af det kgl. teater i teaterloven og en forbedret støtteordning for dramatikere.

Jeg føler mig overbevist om, at man ikke bør opretholde adskillelsen mellem det kgl. teater og det øvrige teaterliv. Der finder et stadig udvidet samarbejde sted mellem det

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

kgl. teater og landets øvrige scener, og det er min opfattelse, at dette samarbejde bør udvides og også omfatte operaen og balletten.

Jeg har nedsat et udvalg med fru Grethe Philip som formand til at kulegrave det kgl. teaters bygningsmæssige og driftsmæssige problemer og herunder bedt om forslag til, hvorledes landet som helhed kan få kendskab til og udbytte af det kgl. teaters forestillinger inden for alle 3 kunstarter.

Udvalget blev nedsat i foråret 1972, og jeg har fundet det nødvendigt at afvente resultatet af udvalgets arbejde og derefter forhandlinger med det kgl. teaters tilsynsråd, inden der kan fremsættes forslag om en ny lovgivning om det kgl. teater.

De voksende tilskud til teatre og herunder ikke mindst abonnementsstøtten bevirker, at honorarordningerne for forfattere og oversættere stadig forringes, idet deres indtægter beregnes som en procentdel af billetindtægten. Jeg anser det for nødvendigt, at dette problem løses inden for en nærmere fremtid, og jeg agter derfor snarest at nedsætte et udvalg med den opgave at fremkomme med forslag til en ordning omfattende samtlige landets teatre.

Problemerne omkring det kgl. teater og dramatikerstøtten finder jeg af så stor betydning, at lovforslag herom bør fremsættes, når det fornødne grundlag er tilstede.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til folketingets velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om uddannelse af børnehave- og fritidspædagoger.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 84) findes i tidenden sp. 1266, udvalgets betænkning i tillæg B sp. 697).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Ritt Bjerregaard: Under førstebehandlingen af denne sag blev der fra flere ordføreres side udtrykt nogen betænkelighed ved forpraktikkens afskaffelse. Udvalgsarbejdet har afklaret de fleste af disse problemer, og tilbage er kun blevet ønsket om at understrege betydningen af det praktiske arbejde før uddannelsen og understrege, at dette praktiske arbejde ikke, fordi vi fjerner forpraktikken, skal ophøre. Jeg understregede allerede ved førstebehandlingen det praktiske arbejdes betydning, og det gælder såvel denne uddannelse som en lang række andre uddannelser. Det er derfor glædeligt, at vi i udvalget i fuld enstemmighed har kunnet gå ind for at understrege sammen med ministeren, at netop denne praktiske del stadig skal bibeholdes, omend i en anden form.

Gerda Møller: Ved førstebehandlingen sagde jeg på det konservative folkepartis vegne, at vi godt ville være med til at se på en ændring med hensyn til forpraktikken, hvis der var mulighed for at give de uddannelsessøgende den nødvendige praktiske erfaring under en anden form. Vi finder det nemlig af stor betydning, at pædagoger, der senere skal have med børn og unge at gøre, har været ude i det praktiske arbejde under en eller anden form, hvad enten det nu har været i en huslig plads, i industri, håndværk, landbrug, handel eller i en institution, og derfor kan vi erklære os tilfredse med, at ministeren under udvalgsarbejdet har erklæret sig indforstået med, at der, som der står i betænkningen, „ved vurderingen af de faktorer, som tillægges betydning ved udvælgelsen af studerende til optagelse på seminarierne, i højere grad bør tages hensyn til forudgående praktisk beskæftigelse.“ Det kan ikke være rigtigt efter vor mening, at pædagoger ikke har haft lejlighed til at stifte bekendtskab med den verden og de vilkår ude i det praktiske liv, som de børn, de skal undervise, og disses forældre lever i.

Vi er også tilfredse med, at ministeren under udvalgsarbejdet har givet tilsagn om, at det pointsystem, vi når frem til, når dette lovforslag er vedtaget, ikke skal være det endelige, og at ministeren ved eventuelle ændringer vil drøfte disse med os i udvalget, så vi har mulighed for at give vort besyv med. Vi har jo allerede under udvalgsarbejdet været inde på, at der er personer, som